

**Бойовий статут
Механізованих і танкових
військ сухопутних військ
Збройних Сил України.
Частина 3 (Взвод, відділення,
екіпаж)**

Механізовані війська — рід військ, що складає основу Сухопутних військ України.

Підрозділи механізованих військ виконують завдання щодо утримання зайнятих

районів, рубежів і позицій, відбиття ударів противника, прориву оборони противника,

розгрому його військ, захвату важливих районів, рубежів та об'єктів, діють у складі

морських та повітряних десантів. Механізовані з'єднання поряд з танковими

використовуються для введення у прорив і розвитку успіху на велику глибину, для

оточення та розгрому супротивника, переслідування та виконання інших завдань.

Танкові війська застосовуються переважно спільно з механізованими військами на

головних напрямках і виконують такі основні завдання: у обороні – з безпосередньої

підтримки механізованих військ при відбитті наступу противника і нанесенню

контратак і контрударів; у наступі – з нанесення потужних розсікаючих ударів на

велику глибину, розвитку успіху, розгрому противника в зустрічних боях і битвах.

Видання розраховане на широке коло читачів, які цікавляться військовою

справою. Стане в нагоді під час підготовки військовослужбовців Збройних Сил

України, Національної гвардії України, Національної поліції України, Служби безпеки

України.

БОЙОВИЙ СТАТУТ МЕХАНІЗОВАНИХ І ТАНКОВИХ ВІЙСЬК СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ЧАСТИНА 3
(ВЗВОД, ВІДДІЛЕННЯ, ЕКІПАЖ)

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2022

Упорядники:

Ануфрієв Микола Іванович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, почесний ректор Міжнародної кадрової Академії генерал-полковник міліції;

Копотун Ігор Миколайович — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, директор Європейського інституту післядипломної освіти;

Коропатнік Ігор Миколайович — доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри правового забезпечення Військового інституту Національного університету імені Тараса Шевченка;

Кривенко Олександр Васильович — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри правового забезпечення Національного університету оборони України імені Івана Чернязовського, генерал-лейтенант;

Курилюк Юрій Богданович — доктор юридичних наук, доцент, полковник, начальник управління адміністративної юрисдикції Адміністрації Державної прикордонної служби України;

Петков Сергій Валерійович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Гуманітарного навчально-наукового інституту Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Бойовий статут Механізованих і танкових військ сухопутних військ Збройних Сил України. Частина 3 (Взвод, відділення, екіпаж) — Київ: «Центр учбової літератури», 2022. — 225 с.

ISBN 978-611-01-2653-3

Механізовані війська — рід військ, що складає основу Сухопутних військ України. Підрозділи механізованих військ виконують завдання щодо утримання зайнятих районів, рубежів і позицій, відбиття ударів противника, прориву оборони противника, розгрому його військ, захвату важливих районів, рубежів та об'єктів, діють у складі морських та повітряних десантів. Механізовані з'єднання поряд з танковими використовуються для введення у прорив і розвитку успіху на велику глибину, для оточення та розгрому супротивника, переслідування та виконання інших завдань. Танкові війська застосовуються переважно спільно з механізованими військами на головних напрямках і виконують такі основні завдання: у обороні – з безпосередньої підтримки механізованих військ при відбитті наступу противника і нанесенню контратак і контрударів; у наступі – з нанесення потужних розсікаючих ударів на велику глибину, розвитку успіху, розгрому противника в зустрічних боях і битвах.

Видання розраховане на широке коло читачів, які цікавляться військовою справою. Стане в нагоді під час підготовки військовослужбовців Збройних Сил України, Національної гвардії України, Національної поліції України, Служби безпеки України.

ISBN 978-611-01-2653-3

© «Центр учбової літератури», 2022.

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальні положення	5
1.1. Основи загальновійськового бою	5
1.2. Робота командира взводу (відділення, танка) з підготовки бою (дій)	9
1.3. Управління у ході ведення бою (дій)	12
Розділ 2. Оборонний бій	16
2.1. Загальні положення	16
2.2. Взвод в оборонному бою	16
2.3. Відділення в оборонному бою	27
2.4. Танк в оборонному бою	30
2.5. Бойова охорона	32
2.6. Бронегрупа	34
2.7. Вогнева засідка	35
2.8. Вихід з бою та відхід	37
2.9. Особливості оборонного бою в оточенні	40
2.10. Підготовка та ведення оборонного бою в особливих умовах	42
Розділ 3. Наступальний бій	52
3.1. Загальні положення	52
3.2. Взвод у наступальному бою	56
3.3. Відділення у наступальному бою	64
3.4. Танк у наступальному бою	69
3.5. Особливості наступального бою під час виходу з оточення	72
3.6. Підготовка та ведення наступального бою в особливих умовах	75
Розділ 4. Дії у тактичному десанті	88
4.1. Тактичний повітряний десант	88
4.2. Тактичний морський десант	95
Розділ 5. Участь у стабілізаційних діях військ та виконанні інших, визначених законодавством України, завдань	99
5.1. Особливості участі у стабілізаційних діях військ	99
5.2. Особливості участі у виконанні інших, визначених законодавством України, завдань	104
Розділ 6. Пересування підрозділів	108
6.1. Загальні положення	108
6.2. Марш підрозділів	108
6.3. Похідна охорона	113
6.4. Перевезення	115
Розділ 7. Розташування на місці	117
7.1. Взвод (відділення, танк) під час розташування на місці	117
7.2. Сторожова охорона	119
Розділ 8. Всебічне забезпечення бою (дій)	123
8.1. Бойове забезпечення	123
Розвідка	123
Охорона	132
Тактичне маскування	133
Інженерне забезпечення	134
Радіаційний, хімічний, біологічний захист	136
8.2. Морально-психологічне забезпечення	137
8.3. Технічне забезпечення	139
8.4. Тилове забезпечення	142
8.5. Медичне забезпечення	144

ДОДАТКИ	146
Додаток 1. Обов'язки особового складу	146
Додаток 2. Розгортання взводу в передбойовий і бойовий (відділення – в бойовий) порядки і перешикування	150
Додаток 3. Способи і прийоми пересування особового складу механізованих підрозділів у бою під час дій у пішому порядку	154
Додаток 4. Порядок розробки і ведення бойових документів	157
Додаток 5. Основні скорочення, що застосовуються у бойових документах	159
Додаток 6. Основні умовні позначення, що застосовуються у бойових документах	163
Додаток 7. Порядок передачі сигналів, команд і постановки завдань по радіо	176
Додаток 8. Схеми:	178
<i>Схема 1.</i> Розташування танкового взводу на місці (варіант).	178
<i>Схема 2.</i> Посилений механізований взвод у сторожовій заставі (варіант).	180
<i>Схема 3.</i> Посилений механізований взвод на марші в якості головного дозору головної похідної застави (варіант). Розміщення військовослужбовців відділення під час дій в якості пішого дозору.	181
<i>Схема 4.</i> Картка вогню танка (варіант).	183
<i>Схема 5.</i> Світлове забезпечення оборонного бою механізованого взводу (варіант).	184
<i>Схема 6.</i> Бойовий порядок гранатометного і протитанкового відділень в оборонному бою.	186
<i>Схема 7.</i> Картка вогню протитанкового відділення (варіант).	188
<i>Схема 8.</i> Картка вогню гранатометного відділення (варіант).	189
<i>Схема 9.</i> Картка вогню механізованого відділення (варіант).	190
<i>Схема 10.</i> Схема розміщення механізованого відділення на позиції у складі бойових груп (варіант).	191
<i>Схема 11.</i> Схема опорного пункту механізованого взводу (варіант).	192
<i>Схема 12.</i> Схема опорного пункту танкового взводу (варіант).	193
<i>Схема 13.</i> Перехід механізованого взводу в наступ з положення безпосереднього зіткнення з противником після перегрупування (варіант).	194
<i>Схема 14.</i> Бойовий порядок механізованого взводу в наступі (в одну лінію). Бойовий порядок механізованого взводу в наступі (в дві лінії).	195
<i>Схема 15.</i> Механізоване відділення в наступальному бою з розподілом на бойові групи (варіант).	196
<i>Схема 16.</i> Наступ механізованого взводу з вихідного району з ходу (варіант).	197
<i>Схема 17.</i> Посилений механізований взвод у тактичному повітряному десанті (варіант).	198
<i>Схема 18.</i> Бойовий порядок гранатометного і протитанкового відділень у наступальному бою.	199
<i>Схема 19.</i> Схема блокпоста у складі посиленого механізованого взводу (варіант).	200
<i>Схема 20.</i> Схема розміщення стаціонарного КПП у складі механізованого взводу (варіант).	202
<i>Схема 21.</i> Механізований взвод у складі групи блокування на позиції на рубежі блокування (варіант).	203
<i>Схема 22.</i> Механізований взвод під час участі у проведенні двостороннього пошуку в блокованому районі (варіант)	204
Додаток 9. Зразки записів у журналах спостереження	205
Додаток 10. Порядок проведення часткової спеціальної і санітарної обробки	206
Додаток 11. Фортифікаційні спорудження	209
Додаток 12. Захист від високоточної зброї	221

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Взвод (відділення, танк) під час виконання бойових завдань веде вогні дії тактичного рівня, основною формою яких є **бій** – сукупність узгоджених і взаємопов'язаних за метою, завданнями, місцем і часом ударів, вогню і маневру, які ведуться за єдиним замислом і планом для виконання тактичних бойових завдань в обмеженому районі протягом короткого часу. Бій може бути загальновійськовим, вогневим, повітряним, протиповітряним, морським.

Взвод (відділення, танк) також веде **бойові дії** (особлива форма вогнних дій тактичного рівня, яка застосовується підрозділами для виконання окремих тактичних бойових завдань, а також між боями) та може брати участь у стабілізаційних діях військ і виконанні інших, визначених законодавством України, завдань.

Під час підготовки і у ході ведення вогнних дій тактичного рівня взвод (відділення, танк) може здійснювати пересування та розташовуватися на місці.

1.1. Основи загальновійськового бою

1. Загальновійськовий бій – різновид бою, який ведеться об'єднаними зусиллями військових частин і підрозділів різних родів військ та спеціальних військ Сухопутних військ (СВ) у взаємодії з іншими видами Збройних Сил України (ЗС України), а також органами і підрозділами інших військових формувань (ІВФ) та правоохоронних органів (ПрО).

Основними видами загальновійськового бою є оборонний і наступальний бій.

2. Складовими елементами загальновійськового бою є удар, вогонь і маневр.

Удар – одночасне ураження військ і об'єктів противника шляхом потужної дії на них зброєю або військами. Залежно від засобів, що застосовуються, удари поділяються на вогневі та удари військами (силами); за масштабом – на оперативні або тактичні. Вогневі удари за засобами доставки можуть бути ракетними, ракетно-артилерійськими та авіаційними; за кількістю засобів, які беруть участь, і об'єктів, що підлягають ураженню, – зосереджені, групові і поодинокі.

Вогонь – ураження противника стрільбою (пуском) з різних видів зброї (озброєння). Вогонь розрізняють:

за тактичними завданнями, які вирішуються, – на знищення, подавлення, виснаження, руйнування, задимлення (засліплення), освітлення тощо;

за видами зброї – зі стрілецької зброї, гранатометів, танків (танкових гармат і кулеметів), бойових машин піхоти (бронетранспортерів) (БМП (БТР), гармат, мінометів, протитанкових ракетних комплексів (ПТРК), зенітних ракетних, зенітних ракетно-артилерійських, зенітних артилерійських комплексів (бойових машин, установок) тощо;

за способами ведення – прямою, напівпрямою наводкою, із закритих вогневих позицій;

за напруженістю – короткочасний (поодинокими пострілами, короткими або довгими чергами), безперервний, кинджальний, швидкий, методичний, залповий тощо;

за напрямком стрільби – фронтальний, фланговий, перехресний;

за способами стрільби – з місця, з зупинки (з короткої зупинки), з ходу, з борта, з розсіюванням по фронту, з розсіюванням у глибину, по площині та ін.;

за видами – по окремій цілі, зосереджений, загороджувальний, багаточаровий, багатоярусний тощо.

Вогонь є основним способом знищення противника в загальновійськовому бою. Він може вестись окремим вогневим засобом або зосередженим вогнем взводу (відділення).

Маневр – організоване пересування підрозділів у ході бою (дій) з метою зайняття вигідного положення стосовно противника і зосередження необхідних сил і засобів на новому напрямку (рубежі, районі), відведення підрозділів з-під ударів противника, а також перенесення (зосередження) вогню для найбільш ефективного ураження противника. Залежно від складу сил і засобів маневр здійснюється підрозділом (взводом, відділенням, танком) та вогнем.

Видами маневру підрозділом є: охоплення, обхід, відхід.

Охоплення – маневр, який здійснюється підрозділами для виходу у фланг противнику.

Обхід – більш глибокий маневр, який здійснюється підрозділами для виходу в тил противника.

Охоплення і обхід здійснюється в тактичній і вогневій взаємодії з підрозділами, які наступають з фронту, а іноді й з тактичним повітряним (морським) десантом (ТакПД (ТакМД)).

Відхід – маневр, який здійснюється підрозділами (вогневими засобами) з метою виходу з-під ударів сил противника, що переважають, недопущення оточення або для зайняття більш вигідного положення для подальших дій. Відхід проводиться тільки з дозволу або за наказом старшого командира.

Маневр вогнем полягає у зосередженні, розподіленні і перенесенні вогню.

Зосередження вогню – ураження однієї цілі вогнем високої щільності в короткий проміжок часу.

Розподілення вогню – одночасне ураження підрозділом декількох цілей.

Перенесення вогню – послідовне ураження цілей або перенацілювання і ведення вогню по нових цілях при їх виявленні.

Маневр повинен бути простим та виконуватися швидко і раптово для противника.

3. Характерними рисами сучасного загальновійськового бою є: рішучість у досягненні мети, висока напруженість, швидкоплинність, різкі зміни обстановки, наземно-повітряний характер, застосування різноманітних засобів ураження і способів ведення бою, швидкий перехід від одних видів дій до інших, широке застосування технічних засобів і автоматизованих систем.

4. Основними принципами ведення загальновійськового бою є: постійна бойова готовність підрозділів до виконання бойового завдання; завчасна всебічна підготовка особового складу, ОВТ до ведення бою (дій); відповідність бойових завдань підрозділів їх бойовим можливостям; раптовість дій і застосування військової хитрості; зосередження зусиль на головному напрямку та у вирішальний момент; маневр підрозділами, вогневими засобами та вогнем; рішучість, активність і безперервність ведення бою; організація і підтримання безперервної взаємодії; тверде і безперервне управління підрозділами; всебічне забезпечення бою (дій); надійний захист підрозділів; своєчасне відновлення боєздатності підрозділів; повна напруга моральних і фізичних сил в інтересах виконання бойового завдання.

5. Основними способами ведення загальновійськового бою є послідовний розгром підрозділів противника або одночасне ураження противника на всю глибину побудови його бойового порядку.

При послідовному розгромі підрозділів противника важливе значення мають: надійне вогневе ураження найважливіших об'єктів (цілей) противника та своєчасний маневр ударами і вогнем; зосередження сил і засобів для утримання важливих рубежів (районів, позицій) і нарощування зусиль для розвитку успіху на головному напрямку; використання результатів ударів і вогню для завершення розгрому противника; постійна готовність військ до дій в умовах застосування засобів зброї масового ураження (ЗМУ) і високоточної зброї (ВТЗ).

При одночасному ураженні противника на всю глибину побудови його бойового порядку важливе значення мають: вогневе ураження об'єктів (цілей) противника, який безпосередньо протистоїть, з одночасним вогневим впливом на його резерви і важливі об'єкти в глибині; рішуче сполучення ударів військами і вогню всіх засобів, широке застосування ВТЗ; підтримання взаємодії між підрозділами, які ведуть бій (дії) і засобами ураження; своєчасне відновлення боєздатності військ і організація їх подальших дій; постійна готовність військ до дій в умовах застосування засобів ЗМУ і ВТЗ.

6. Загальновійськового бій може вестися із застосуванням **звичайної зброї, ЗМУ або нетрадиційних засобів ураження**. Підрозділи повинні вміти успішно вести бій із

застосуванням звичайної зброї і завжди знаходиться у готовності до дій в умовах застосування противником ЗМУ, а також інших нетрадиційних засобів ураження.

Звичайна зброя включає всі вогневі і ударні засоби, які застосовують артилерійські, зенітні, авіаційні, стрілецькі боєприпаси і ракети у звичайному спорядженні; боєприпаси об'ємного вибуху, запалювальні боєприпаси і суміші. Найбільш високу ефективність мають високоточні системи звичайної зброї, що забезпечують виявлення об'єктів для ураження, цілевказання і наведення на них в автоматизованому режимі, а також інші комплекси (системи) озброєння, що застосовують керовані (кореговані) і самонавідні ракети та боєприпаси, що здатні уражати цілі з високою ймовірністю влучення та забезпечують її руйнування (знищення).

ЗМУ противника є найбільш потужним засобом ураження. Вона дозволяє в короткі терміни знищувати угруповання військ, створювати райони масових руйнувань і зони зараження. До ЗМУ відносяться ядерні, хімічні, бактеріологічні боєприпаси та засоби їх доставки.

До нетрадиційних засобів ураження відноситься зброя, дія якої основана на використанні особливих фізичних принципів або властивостей речовин. До них відносяться лазерна, високочастотна, радіохвильова зброя та інші.

7. Особливими умовами ведення загальновійськового бою є ведення бою у населеному пункті, на водній перешкоді (морському узбережжі), вночі, взимку, в лісі, в горах, у степовій місцевості.

Під час підготовки бою (дій) і в ході його ведення в особливих умовах командир повинен враховувати фактори, які впливають на дії особового складу і застосування техніки, та вживати необхідних додаткових заходів.

8. Основними силами і засобами ведення загальновійськового бою є механізовані і танкові військові частини і підрозділи.

Механізований (танковий) взвод, відділення (танк) є складовими елементами механізованих, танкових підрозділів СВ ЗС України: взвод - військове формування, складовий елемент роти, відділення - первинне військове формування, складовий елемент взводу.

Механізований (танковий) взвод (відділення, танк) призначені для виконання завдань: в оборонному бою – відбиття наступу противника і завдання ураження його підрозділам, що наступають, утримання зайнятого опорного пункту (позицій, об'єкту), знищення противника, що вклинився; у наступальному бою – знищення противника, який обороняється, захоплення важливих ділянок місцевості, рубежів і об'єктів, форсування водних перешкод і переслідування противника, що відходить. Вони можуть виконувати завдання у складі роти (батальйону), самостійно або у взаємодії з підрозділами родів військ, ІВФ та ПрО.

Механізований (танковий) взвод, відділення (танк) можуть діяти також у розвідці, вогневій засідці, бойовій (похідній, сторожовій) охороні. Механізований взвод (відділення), крім того, може призначатись для дій у складі ТакПД (ТакМД). При оволодінні населеним пунктом (прориві укріпленого району) на основі механізованого взводу може створюватись штурмова група.

Для забезпечення автономності під час виконання бойових завдань механізованим і танковим підрозділам можуть додаватися або виділятися для підтримки їх дій підрозділи і вогневі засоби інших родів військ.

Механізованому взводу можуть додаватися гранатометний, протитанковий, вогнеметний, а іноді інженерно-саперний підрозділи, хіміки-розвідники і танк, підрозділ (вогневий засіб) протиповітряної оборони (ППО), а танковому взводу, крім того, – механізований підрозділ. Додані підрозділи і засоби підпорядковуються командирі взводу і виконують поставлені ним завдання.

При самостійних діях механізований (танковий) взвод може підтримуватись вогнем артилерійських підрозділів та ударами авіації. Підрозділи, які виділені для підтримки, залишаються у підпорядкуванні старшого командира (начальника) і виконують поставлені

ним завдання, а також завдання в інтересах підрозділу, що підтримується, в межах виділеного для нього ресурсу (наряду) сил.

9. Під час ведення бою механізований взвод (відділення) застосовує вогонь зі зброї БМП (БТР), автоматів, кулеметів, снайперських гвинтівок, гранатометів, ручні гранати, а у рукопашному бою – удари багнетом, прикладом і піхотною лопаткою; танковий взвод (екіпаж танка) – вогонь з гармати, зенітного та спареного кулеметів, а під час дій поза танками – з автоматів і застосовує ручні гранати.

Вогнем із БМП (БТР) і танків знищуються танки, інші броньовані машини, вогневі засоби і жива сила противника, руйнуються його фортифікаційні споруди, уражаються літаки, вертольоти та інші повітряні цілі на малих висотах.

Автомати і кулемети застосовуються для знищення живої сили і обслуг вогневих засобів противника, а також для ураження повітряних цілей на гранично малих висотах.

Снайперська гвинтівка застосовується для знищення важливих поодиноких цілей (офіцерів, спостерігачів, снайперів, обслуги вогневих засобів) противника.

Крім того, стрілецька зброя застосовується для ведення вогню по приладах прицілювання та спостереження бойових машин, виведення з ладу приладів систем розвідки, управління вогнем та зброєю противника.

Протитанкові гранатомети і реактивні протитанкові гранати застосовуються для знищення танків й інших броньованих машин.

Підствольні гранатомети і ручні гранати застосовуються для ураження живої сили і вогневих засобів противника, розташованих поза укриттями, у відкритих окопах, траншеях і за укриттями (у лощинах, ярах і на зворотних схилах висот).

Ураження броньованих машин і живої сили противника може здійснюватись також застосуванням мін.

10. Під час виконання бойових завдань підрозділи в залежності від обстановки діють у похідному, передбойовому і бойовому порядках (танковий взвод – у похідному і бойовому).

Механізований взвод (відділення) може діяти на БМП (БТР), у пішому порядку (взимку – на лижах), а також десантом на танках.

Похідний порядок – шиккування взводу (відділення) у пішому порядку) для пересування в колоні. Він застосовується на марші, під час переслідування, проведення маневру і повинен забезпечувати високу швидкість руху, зручне розгортання у передбойовий і бойовий порядки, найменшу уразливість від зброї противника, підтримання стійкого управління.

Передбойовий порядок – шиккування взводу для пересування в колонах відділень у пішому порядку, які рознесені по фронту та в глибину. Він повинен забезпечувати швидке розгортання у бойовий порядок, високі темпи пересування з подоланням загороджень, районів руйнувань, пожеж, затоплень, зон забруднення, найменшу уразливість від зброї противника, підтримання стійкого управління.

Бойовий порядок – шиккування підрозділів для ведення бою. Він повинен відповідати бойовому завданню, замислу майбутнього бою і забезпечувати: повне використання бойових можливостей підрозділів; своєчасне зосередження зусиль на обраному напрямку (районі); надійне ураження противника на глибину бойового завдання; швидке використання результатів вогневого ураження противника (ВУП) і вигідних умов місцевості; нарощування зусиль у ході бою і можливість здійснення маневру; найменшу уразливість підрозділів від ударів усіх видів зброї противника, можливість відбиття ударів з повітря; підтримання безперервної взаємодії і зручність управління підрозділами.

Бойовий порядок механізованого взводу складається з механізованих відділень, групи управління і вогневої підтримки, а іноді й групи бойових машин. Без спішування особового складу бойовий порядок механізованого взводу – бойова лінія.

Механізовані відділення виконують основні завдання щодо знищення живої сили і бойової техніки противника, утримання позицій в обороні, ураження і захоплення об'єктів у наступі.

Група управління і вогневої підтримки призначається для управління відділеннями (групами), вогневими засобами і вогнем та їх підтримки в ході бою. До її складу, як правило, входять снайпер, обслуга кулемету, а також додані підрозділи і вогневі засоби. Управління групою здійснює командир взводу.

Група бойових машин може створюватися для підтримки бою особового складу механізованих відділень вогнем зі свого озброєння з обраних вогневих позицій (рубежів). Діями групи бойових машин керує командир взводу через свого заступника.

В залежності від завдання, яке виконується, складу доданих сил і засобів, характеру місцевості та інших умов обстановки у бойовий порядок механізованого взводу можуть входити інші групи (розгородження, підриву, захоплення, прикриття, тощо).

Бойовий порядок механізованого відділення – бойова лінія.

БМП (БТР) може знаходитися у бойовому порядку відділення або входити до складу групи бойових машин взводу.

Бойова лінія відділення утворюється військовослужбовцями, які розміщені для ведення бою рівномірно або бойовими групами (“двійками”, “трійками”), склад яких визначає командир відділення. У залежності від завдань і умов обстановки бойова лінія може формуватися уступом, клином, кільцем тощо. Бойові групи можуть бути маневреними і вогневими.

Маневрена група створюється для виконання окремих завдань щодо знищення (захоплення) противника у взаємодії з вогневою групою шляхом зближення з ним і зайняття вигідного положення, використовуючи при цьому складки місцевості (місцеві предмети). До складу маневреної групи можуть призначатися старший стрілець, стрілець та кулеметник.

Вогнева група створюється для підтримки вогнем дій маневреної групи і виконання разом з нею завдань у знищенні противника. До складу вогневої групи входять, як правило, командир відділення, кулеметник, гранатометник і стрілець – помічник гранатометника.

В залежності від завдання, яке виконується, засобів посилення та умов обстановки склад бойових груп може бути іншим.

Бойова машина піхоти (бронетранспортер) призначається для підтримки вогнем дій відділення (бойових груп), знищення броньованих і захищених об’єктів противника, а також перевезення особового складу відділення.

Бойовий порядок танкового взводу - бойова лінія, яка включає танки, а також доданий механізований та інші підрозділи і вогневі засоби.

1.2. Робота командира взводу (відділення, танка) з підготовки бою (дій)

11. Підготовка бою (дій) розпочинається з отриманням бойового наказу (розпорядження) або орієнтування старшого командира про майбутні дії і продовжується впродовж усього періоду часу, відведеного на приведення підрозділу в готовність до виконання завдання.

Підготовка бою (дій) включає: організацію бою (дій); підготовку підрозділу до застосування; практичну роботу командира в підлеглих підрозділах та інші заходи.

Порядок роботи командира взводу (відділення, танка) з підготовки бою (дій) залежить від конкретної обстановки, отриманого завдання і наявності часу.

12. З отриманням бойового наказу (розпорядження) командир взводу приступає до **організації бою (дій)**, в ході якої: усвідомлює завдання; оцінює обстановку; приймає рішення; проводить рекогносцировку; видає бойовий наказ; організовує взаємодію, управління, бойове забезпечення та виконання заходів інших видів всебічного забезпечення бою (дій).

Основні заходи з організації бою (дій) командир взводу проводить, як правило, на місцевості, а якщо це неможливо – по карті (схемі, на макеті місцевості). У цьому випадку бойові завдання підлеглим і питання взаємодії уточнюються на місцевості в період зайняття ними позицій (висування до визначених рубежів), а при діях у похідній охороні і в розвідці – з виявленням противника.

Усвідомлення завдання полягає у вивченні завдання, поставленого старшим командиром, з якого командир повинен зрозуміти: вид і мету майбутніх дій; замисел старшого командира (особливо порядок розгрому противника); завдання роти і взводу; завдання, які виконуються силами і засобами старшого командира на напрямку дій взводу; завдання сусідів, порядок взаємодії з ними; час готовності до виконання завдання та інші питання.

На основі усвідомлення завдання командир взводу робить висновки про: місце і роль взводу у завданні, яке виконує рота; об'єкти (цілі), які необхідно уразити засобами взводу; скільки часу є на підготовку бою та інше.

За результатами усвідомлення отриманого завдання командир визначає першочергові заходи, які необхідно виконати для найшвидшої підготовки взводу, проводить розрахунок часу і видає вказівки, в яких зазначає: до яких дій бути готовим; терміни, обсяг і порядок підготовки особового складу, озброєння і військової техніки до бою.

Екіпажам бойових машин додатково вказуються: вид і обсяг технічного обслуговування; заходи підвищення захищеності і прохідності техніки; порядок дозаправки машин пально-мастильними матеріалами (ПММ), місцезнаходження пункту заправки.

Оцінювання обстановки полягає у вивченні і аналізі чинників і умов, які впливають на виконання отриманого завдання і включає оцінку: противника (склад, стан, положення, можливий характер дій, місця розташування вогневих засобів); своїх підрозділів і доданих засобів (стан, забезпеченість, можливості); сусідів (склад, положення, характер дій, умови взаємодії); місцевості (характер, захисні і маскувальні властивості, умови спостереження і ведення вогню, зручні підступи і напрямки руху, загородження і перешкоди, наявність матеріалів для виконання інженерних робіт, радіаційну, хімічну та біологічну (РХБ) обстановку. Крім того, командир повинен врахувати стан погоди, пору року, час доби та інші чинники, які впливають на підготовку і ведення бою (дій), а також відношення місцевого населення до своїх військ і противника.

В результаті оцінювання обстановки командир взводу: робить висновки про сили противника, які очікуються перед фронтом дій взводу, його сильні і слабкі сторони, можливе співвідношення сил і засобів; намічає бойовий порядок взводу, бойові завдання відділенням (танкам), доданим підрозділам і вогневим засобам; коли і з ким організувати взаємодію; порядок маскувального і використання захисних властивостей місцевості та інше.

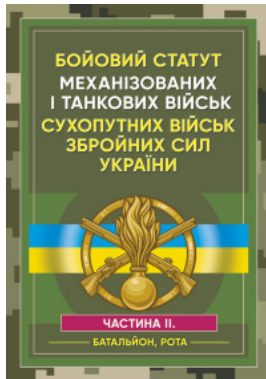
Приймаючи рішення командир взводу визначає: спосіб виконання отриманого завдання; бойові завдання відділенням (танкам) і доданим підрозділам та вогневим засобам.

У способі виконання отриманого завдання командир встановлює: на чому зосередити основні зусилля; порядок нанесення ураження противнику; який маневр застосувати; побудову бойового (похідного) порядку; заходи щодо введення противника в оману.

Під час визначення порядку ураження противника командир взводу здійснює **організацію вогню підрозділу**, в ході чого він повинен: вивчити вказані старшим командиром орієнтири і сигнали, (при необхідності призначити додаткові); оцінити вплив умов ведення бою (дій) на виконання вогневих завдань; вибрати місця вогневих позицій; віддати вказівки щодо підготовки вихідних даних для стрільби; організувати підготовку озброєння до бойового застосування. Також він може встановлювати обмеження на застосування засобів ураження.

Рекогносцировка полягає у візуальному вивченні противника і місцевості перед фронтом (у районі) дій підрозділу. На рекогносцировку командир взводу залучає командирів відділень (танків), а в окремих випадках механіків-водіїв (водіїв) і навідників-операторів (навідників кулеметів) бойових машин. Під час її проведення командир на місцевості вказує (призначає) орієнтири; положення противника (можливий напрямок його дій), місця розташування його вогневих засобів; уточнює завдання відділенням (танкам), доданим підрозділам і вогневим засобам та інші питання, які пов'язані з

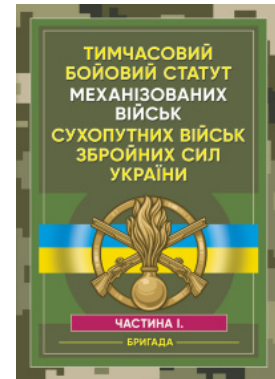
Рекомендована література

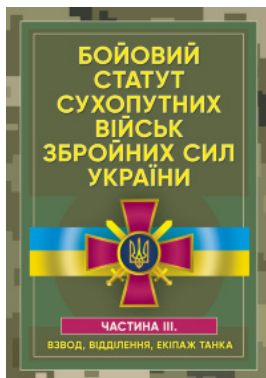
Бойовий статут
Механізованих і
танкових військ
сухопутних військ
Збройних Сил України.
Частина 2 (Батальйон,
рота)

Бойовий статут
сухопутних військ
Збройних сил України.
Частина II. (Батальйон,
рота)

Тимчасовий бойовий
статут Механізованих
військ сухопутних
військ Збройних Сил
України. Частина 1
(бригада)

Бойовий статут
сухопутних військ
Збройних сил України.
Частина III. (Взвод,
відділення, екіпаж
танка)

Тактична підготовка
солдата,
механізованого
відділення і взводу:
навчально-методичний
посібник

Статути збройних сил
України

Перейти до категорії
Військова тактика

WAR BOOKS
військова література

КУПИТИ